

A Debreceni Törvényszék a [REDACTED] felperesnek – [REDACTED] kamarai jogtanácsos által képviselt Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Szolnoki Járási Hivatala (székhelye: 5000 Szolnok, Kossuth út 2.) alperes gyermekek otthongondozási díjára való jogosultság megállapítása tárgyában hozott közigazgatási határozat jogszerűsége iránt indított perében meghozta a következő

v é g z é s t:

A törvényszék az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 39. § (1) bekezdésében írt, „ha a szülőnek az ellátásra való jogosultságát a gyermekre tekintettel korábban már megállapították” szövegrész alaptörvény-ellenességének és annak a megállapítását, hogy az a Debreceni Törvényszék 20.K.702.179/2022. ügyszám alatt folyamatban lévő perében nem alkalmazható.

A törvényszék az eljárást felfüggeszti.

E végzés ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		
Ügyszám: III / 0 0 3 9 0 - 0 / 2023		
Érkezett: 2023 FEBR 2 1.		
Érkezés módja		
☐ POSTÁN	☒	☐ EGYÉB:
Példány: 1	Melléklet: 4	Kezelőiroda:

[1] **Tényállás, előzmények:**

[2] A gyámügyi hatáskörben eljáró Szolnoki Járási Hivatal a 2019. július 30-án kelt végzésével hozzájárult ahhoz, hogy a felperes a [REDACTED] született [REDACTED] nevű unokáját (gyermek) családba fogadja, a felperest a gyermek gyámjául rendelte. A rendelkezésre álló adatok szerint a gyermek neveléséről, ellátásáról a családba fogadás óta a felperes gondoskodik. 2019. szeptember 08-ától kezdődően került sor a gyermeket érintő olyan vizsgálatokra, amelyekből kiderült, hogy autizmus következtében súlyosan fogyatékosnak minősül.

[3] A felperes 2022. augusztus 04-én kérelemmel fordult az alpereshez gyermekek otthongondozási díjára (gyod) való jogosultság megállapítása érdekében, kérelméhez mellékelte a súlyos fogyatékossgot igazoló szakorvosi véleményt. Az alperes a JN-07/ESZEUR/00173-2/2022. számú határozatával a felperes kérelmét elutasította.

[4] A döntés szerint nem álltak fenn a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szoctv.) 39. § (1) bekezdésében írt feltételek. Ugyan az anya és az apa szülői felügyeleti joga szünetel és a gyermek ápolója a vele azonos lakcímen élő nagyszülő, azonban az ellátás megállapításának akadályát képezi, hogy egyik szülő részére sem állapítottak meg korábban gyod-ra való jogosultságot a súlyosan fogyatékos gyermekre való tekintettel.

[5] A felperes keresetében az alperesi határozat megsemmisítését vagy megváltoztatását kérte. Beadványa szerint nem volt lehetőség a gyermek után korábban a gyod igénylésére, ugyanis amikor 11 hónaposan hozzá került, a kora miatt még nem volt látható jele a betegségnek. A

gyermek mellett nem tud munkába állni, ráadásul van egy 15 éves fia is, akiről gondoskodnia kell, az igényelt ellátás hiányában a megélhetésük egyre nehezebb.

- [6] A rendelkezésre álló adatok szerint a hatóság utóbb 2022. október 10-én kelt határozattal bruttó 78.130 forint kiemelt összegű ápolási díjat állapított meg a felperesnek, a gyod összege 2022-ben bruttó 180.000 forint volna. A felperes a gyod iránti kérelmének elutasítása miatt a két ellátás különbözete alapján havonta nettó 109.680 forint ellátástól esik el. Az alperes utalt arra, hogy a felperes esetében még a gyermekgondozási segély igénylése merülhet fel, amelynek havi bruttó összege 2022-ben 28.500 forint.
- [7] Az alperes a védíratában ugyan alaposnak tartotta a határozatát és kérte a kereset elutasítását, ugyanakkor a bíróság felhívására azt is kifejtette, hogy a szabályozás egy olyan ügyfélkört zár ki az ellátásból, akik önhibájukon kívül nem felelnek meg az ellátásra vonatkozó jogosultsági feltételeknek. Az alperes a perbeli nyilatkozatából kitűnően indokoltnak tartotta az Alkotmánybíróság megkeresését az irányadó jogszabály alaptörvény-ellenességének vizsgálata iránt.
- [8] Az alperes által előadottak szerint a gyod 2019. január 01-jével került bevezetésre a hazai szociális támogatások rendszerébe, 2018. december 31-ével minden olyan ápolási díjat, ahol szülő ápolta a gyermekét, függetlenül attól, hogy a gyermek milyen egészségi állapotú meg, hivatalból meg kellett szüntetni és 2019. január 01. napjától gyermekek otthongondozási díját kellett részükre megállapítani. Álláspontja szerint a jogalkotó e jogszabály-módosítással a beteg gyermeket ápoló szülőre nehezedő többlet terhet kívánta elismerni azzal, hogy helyzetüket különös méltánylást érdemlőként értékelte, melyet az ellátás összegével kívánt kompenzálni, hiszen az emelt összegű ápolási díj összegénél a gyod jóval magasabb.
- [9] Az alperes szerint a jogalkotó vélhetően a jogalap nélküli igényléssel kapcsolatos visszaéléseket kívánta megakadályozni azzal, hogy az ellátáshoz a szülőtől eltérő hozzátartozó esetén további feltételt szabott. A jogalkotó az alperes szerint nem vette figyelembe azokat az eseteket, amikor a kiskorú gyermek születése után pár hónappal családba fogadó szülőkhöz kerül, vagy a gyermek nem állt szülők nevelése, felügyelete alatt. E körben megjegyezte az alperes, hogy a jelen eset sajátossága, hogy a gyermek tünetei csak életkorának egy későbbi szakaszában, 3 éves kor körül észlelhetők.
- [10] Az alperes álláspontja szerint jelen ügyben egy lehetetlen feltétel az, hogy a szülő ellátásra való jogosultsága korábban megállapításra kerüljön, ilyen esetben a családba fogadó szülőt súlyos joghátrány éri. A Szocvtv. 39. § (1) bekezdésében szereplő, „ha a szülőnek az ellátásra való jogosultságát a gyermekre tekintettel korábban már megállapították” fordulat a felperes által is érintett személyi kört indokolatlanul kizárta az ellátásból.
- [11] **Az ügyben releváns jogszabályi rendelkezések:**
- [12] A Szocvtv. 38. § (1) bekezdése szerint gyermekek otthongondozási díjára jogosult az a vér szerinti vagy örökbefogadó szülő (ezen alcím vonatkozásában a továbbiakban együtt: szülő), aki
- a súlyos fogyatékoságából eredően önellátásra képtelen vér szerinti vagy örökbe fogadott gyermekéről (ezen alcím vonatkozásában a vér szerinti és az örökbe fogadott gyermek a továbbiakban együtt: gyermek), vagy
  - a tartós betegségéből eredően önellátásra képtelen gyermekéről

gondoskodik.

- [13] A Szocvtv. 39. § (1) bekezdése alapján a gyermekek otthongondozási díjára való jogosultság - a 38. §-ban a gyermekre meghatározott feltételek teljesülése esetén - a szülőn kívül a gyermek más, a gyermekkel közös háztartásban élő hozzátartozója [Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pont] számára is megállapítható, ha a szülőnek az ellátásra való jogosultságát a gyermekre tekintettel korábban már megállapították, de a szülő meghalt, a szülői felügyeleti joga a Ptk. 4:186. § (1) bekezdés a), c), e) vagy h) pontja vagy 4:186. § (2) bekezdése alapján szünetel, illetve azt a bíróság megszüntette, vagy a gyermek állandó és tartós gondozásában a saját egészségi állapotára figyelemmel akadályozottá vált.
- [14] Magyarország Alaptörvényének XV. cikk (1) bekezdése szerint a törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes. A XV. cikk (2) bekezdés értelmében Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja. A XV. cikk (4) bekezdése alapján Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti, az (5) bekezdés szerint továbbá Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.
- [15] Az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése értelmében minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. Magyarország védi a gyermekek születési nemének megfelelő önazonossághoz való jogát, és biztosítja a hazánk alkotmányos önazonosságán és keresztény kultúráján alapuló értékrend szerinti nevelést.
- [16] Az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdése alapján Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegyiség, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult. A XIX. cikk (2) bekezdése szerint Magyarország a szociális biztonságot az (1) bekezdés szerinti és más rászorulóknak esetében a szociális intézmények és intézkedések rendszerével valósítja meg.
- [17] **A bíróság álláspontja az ügy érdemében:**
- [18] A gyermekek otthongondozási díja kapcsán meghatározott azon feltételrendszer, amely szerint csak abban az esetben lehetséges a szülőkön kívüli más hozzátartozó számára az ellátás folyósítása, ha a szülő jogosultságát korábban már megállapították, magában hordozza az indokolatlan hátrányos megkülönböztetés lehetőségét. Ennek eredményeként a hátrányt szenvedő személyi kör tagjai csak alacsonyabb összegű ellátásra jogosultak. A jelen ügyben érintett gyermek esetében a rendelkezésre álló adatok alapján nem volt arra mód, hogy korábban a szülő igényelje az ellátást, a családba fogadást megelőző állapotból ugyanis a felek egybehangzó állítása szerint nem lehetett a gyermek rendellenességére következtetni.
- [19] A gondozást végző hozzátartozó és a háztartásában nevelkedő gyermek hátrányt szenved azáltal, hogy a szülő nem lehetett abban a helyzetben, hogy az ellátást korábban igényelje. Emiatt a súlyosan fogyatékos, illetve önellátásra képtelen gyermek tényleges gondozását végző

hozzátartozó és az általa ellátott gyermek hátrányos megkülönböztetésben részesül azokkal szemben, akik esetében a szülőnek volt lehetősége az ellátás igénylésére.

- [20] A jogalkotó a gyod szabályainak megalkotásával nem volt figyelemmel arra, hogy az az érintett jogalanyok között indokolatlan különbségtételt eredményez. Az ellátáshoz való jog részletes szabályait ugyan az Alaptörvény nem határozza meg, azonban az Alaptörvény XV. cikkében rögzített egyenlőség követelményére és a hátrányos megkülönböztetés tilalmára e jogintézmény részletszabályainak megalkotása során is figyelemmel kellett lennie a jogalkotónak. A Szocvtv. 39. §-a (1) bekezdésében a „ha a szülőnek az ellátásra való jogosultságát a gyermekre tekintettel korábban már megállapították” szövegrésze, amint arra a felperes esete is például szolgál, indokolatlan megkülönböztetést eredményez.
- [21] A megkülönböztetés miatt sérül az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése szerinti, a gyermekek védelméhez fűződő jog és a XIX. cikk (1) bekezdésében előírt szociális biztonsággal, támogatással kapcsolatos követelmény.
- [22] A bíróság mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a fentiekben ismertetett szabályozás alkalmas arra, hogy a gyermeket gondozó hozzátartozók között indokolatlanul tegyen különbséget kizárólag azon az alapon, hogy a gyermek valamelyik szülője részére, ugyanazon gyermekre tekintettel korábban már megállapították az ellátást, függetlenül attól, hogy annak igénylése egyáltalán lehetséges volt-e vagy sem. A megkülönböztetésnek a jelen esetben nincs alkotmányos indoka.
- [23] Az Alkotmánybíróságról 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 25. § (1) bekezdése szerint ha a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította, - a bírósági eljárás felfüggesztése mellett - az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.
- [24] A fentiekre tekintettel kezdeményezte a törvényszék az alaptörvény-ellenesség megállapítását a kifogásolt szövegrész Abtv. 41. § (1) bekezdés szerinti megsemmisítés érdekében, valamint a jelen ügyben való alkalmazási tilalom kimondása iránt.
- [25] A fentiekre tekintettel a törvényszék a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) 34. §-a alapján alkalmazandó Pp. 131.§ (1) és (3) bekezdésére is figyelemmel az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezte, egyben a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 126.§ (1) bekezdés b) pontja szerint felfüggesztette a peres eljárást az Alkotmánybíróságnak a jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló eljárása befejezéséig.
- [26] A jelen végzés ellen a Pp. 128. § (5) bekezdése alapján nincs helye fellebbezésnek.

Debrecen, 2023. február 10.

